

Загалом, будь-яка ефективна система регулювання цін повинна підкріплюватися стабільною розвинутою ринковою економікою, для чого слід стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу, виробництва та провідних галузей. А відтак, наслідувати розвинені країни ми маємо, перш за все, в цьому напрямку, і лише як наслідок – у методах і заходах цінового регулювання.

Література

1. Баздникин А.С. Цены и ценообразование. – М.: Юрайт-Издат, 2005. – 332 с.
2. Главред «Кабмин составил список продуктов, цены на которые будет регулировать» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://glavred.info/archive/2012/01/11/154121-17.html>
3. Есипов В.Е. Цены и ценообразование: Учебник для вузов. 3-е изд. — СПб: Издательство «Питер», 2000.— 464 с.
4. Инвестгазета «Кабмин хочет ужесточить принципы ценообразования» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.investgazeta.net/ekonomika/kabmin-hochet-uzhestochit-principy-cenoobrazovaniya-163814/>

Луцик М.В., аспірант
Феодосійська фінансово-економічна академія
Київського університету ринкових відносин
м. Феодосія, АР Крим, Україна

РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ РЕСУРСІВ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЯК ОСНОВИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

Поряд з глобалізацією найважливішим чинником на сучасному етапі, що робить вплив на розвиток світового господарства є науково-технічний прогрес, супроводжуваний стрімким розвитком у всіх секторах економіки. Останнім часом підвищення рівня відкритості економік розвинених країн стимулювало швидке поширення технологічних, економічних і соціальних нововведень з країн-лідерів НТП по всьому світу.

Сучасні тенденції світового розвитку демонструють, що в постіндустріальному суспільстві інтелектуальні ресурси перетворюються на найцінніший капітал, володіння та ефективне використання якого забезпечує стійкий економічний розвиток і підтримку національної

конкурентоспроможності в світовому господарстві, та є джерелом процвітання країни.

У сучасному світі якість управління інноваційними процесами та їх державне стимулювання стали визначальним фактором конкурентоспроможності національних економік. Через непослідовність у проведенні науково-технологічної та інноваційної політики в Україні закріплюються тенденції до технологічного відставання від розвинених країн світу. Наслідком цього стає зниження конкурентоспроможності національної економіки, гальмування розвитку високотехнологічних галузей промисловості, падіння кваліфікованості робочої сили [1]. Це зумовлює зростання загроз національній безпеці, подальше відставання України від економічно розвинених країн світу та перетворення її у ресурсний придаток країн-лідерів.

Головним джерелом економічного зростання країни мають стати нові наукові знання та процеси їх розширеного продукування і комерційного використання. З 1991 року в Україні норма щодо забезпечення державою бюджетного фінансування наукової та науково-технічної діяльності обсягом не менше 1,7 % валового внутрішнього продукту (ВВП) України. Типова щорічна цифра видатків на науку складала 0,3–0,5 % ВВП, внаслідок чого наука у нашому суспільстві відігравала переважно соціокультурну функцію. Відомо, що економічна функція науки починається з обсягів фінансування більших від 0,9 % ВВП [2]. Зниження рівня фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) призвело до відтоку з України кваліфікованих наукових та технічних кадрів, занепаду багатьох наукових шкіл, стрімкої деградації матеріально-технічної бази наукових та науково-технологічних досліджень, переважного впровадження в Україні запозичених технологій не найвищої якості, зростання ролі іноземних інвесторів.

Як наслідок протягом останніх 15 років зростає залучення носіїв нових (наукових) знань українського походження та здобутих ними результатів у сферу інноваційної діяльності сусідніх держав, зменшуються обсяги можливої бази об'єктів інноваційної діяльності в Україні, знижується кількість інноваційно-активних підприємств (26 % у 1994 році проти 14,2 % у 2007 році).

Зазначимо, що серед країн Європейського Союзу мінімальні показники інноваційної активності мають Португалія — 26 % та Греція — 29 %, але навіть вони у два рази вищі, ніж в Україні. порівняно з країнами лідерами, такими як Нідерланди (62 %), Австрія (67 %), Німеччина (69 %), Данія (71 %) та Ірландія (74 %) розрив з Україною ще більший (3÷4 рази) [3].

У 2011 р. загальні обсяги фінансування наукової та науково-технічної діяльності, що виділялись Урядом за рахунок загального фонду бюджету України, становили більш ніж 3,7 млн. гривень, що на третину більші від попереднього року та майже у двічі більше ніж у 2006 році, при цьому 22,6 % цих коштів було спрямовано на фундаментальні дослідження, а 66 % — на прикладні дослідження та розробки (рис. 1).

Рис.1. Обсяг фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування

* розроблено на основі статистичних даних за 2011 рік [4]

Також зросли витрати організацій на фундаментальні, прикладні дослідження, науково-технічні розробки і науково-технічні послуги. Якщо у 1995 році загалом витрати становили 596,2 млн.грн, то вже у 2011 році сума збільшилась майже у 10 раз, і становила 9365 млн.грн. включаючи витрати на заробітну плату, матеріальні витрати та інші поточні витрати (рис. 2).

Рис. 2. Витрати організацій на виконання наукових та науково-технічних робіт

*розроблено на основі статистичних даних за 2011 рік [4]

На стартовому етапі реформ, 18 років тому, Україна входила в елітну групу країн з найвищим рівнем наукомісткості економіки, мала значний науковий потенціал, та працювала на потреби всього колишнього союзу. Тому витрати на науку в 90-му році досягали більше 3% від ВВП країни. Такі ж показники, не більші мали у той час найрозвинутіші країни світу: Японія, США, Німеччина, Франція, Велика Британія. І хоча рівень технологічного розвитку вітчизняної економіки тоді був нижчий від цих країн, а значна частка продукції була неконкурентоспроможною на світових ринках, науковий потенціал використовувався недостатньо продуктивно, все ж таки Україна залишалась індустріально розвинутою [1].

У важкі часи суспільство завжди згадує про науковців, технократів і новаторів, тому що без них ті проблеми, що стають перед країною, вирішити неможливо. Сучасна криза – прекрасна ілюстрація, в розвинутих країнах нобелівські лауреати стають ключовими міністрами, приймаються нові технологічні програми, транснаціональні корпорації збільшують об'єми фінансування інновацій.

Сьогодні, як засвідчують фахівці, світом володіє не той, хто має ресурси, а той хто має інтелектуально-інноваційний потенціал і технології для видобутку, оброблення та збереження цих ресурсів. Тобто, основою розвитку сучасної економіки як України так і розвинених країн є база знань. Сучасне суспільство все більше набуває рис «суспільства знань» а саме соціальної системи, яка будується і розвивається навколо процесів виробництва, використання та розподілу наукових знань, процесів, що конструюють соціальну реальність, й економічні, політичні, ментальні структури та спосіб життя людини.

Україна сьогодні володіє потужним стратегічним інтелектуальним ресурсом у вигляді національної системи вищої освіти, ядро якої складають класичні університети та їх наукові школи. Одним з головних здобутків цієї системи є нарощення якісної складової науково-педагогічного персоналу. Саме у вищій школі зосереджена найбільша кількість докторів та кандидатів наук, з року в рік зростають кількісні показники студентства, яке здобуває вищу освіту, розширюються аспірантура та докторантура [4].

Для розбудови інтелектуально-орієнтованої економіки і формування знаннєвого суспільства Україна повинна мати ефективну науку світового рівня: високопродуктивних науковців, сучасне технологічне оснащення та інформаційне забезпечення їх праці, раціональну організацію науково-дослідних, дослідно-конструкторських розробок, розвинуту систему комерціалізації наукових результатів, інакше кажучи, науку з високим інноваційним потенціалом.

Інтелектуальний ресурс країни може забезпечити кардинальну переорієнтацію стратегії її розвитку, перехід від простого виробництва до виробництва на базі наукових знань [5]. Тільки створення ефективної системи нарощення українського інтелектуального потенціалу разом з активізацією інноваційного підприємництва, відродження вітчизняного виробництва на базі прогресивних науково-технічних досягнень та високих технологій стане основою інноваційного прориву України, її виходу на лідируючі позиції у

світогосподарському розвитку та формування інтелектуальної економіки. Водночас наголошується, що можливість такої переорієнтації створюється лише за умови комплексного підходу: забезпечення фінансування освіти і науки не менше 6% ВВП; упровадження принципу цільового фінансування пріоритетних напрямів інноваційної діяльності; стимулювання кооперації підприємств, науково-дослідних установ та вищих навчальних закладів; реалізації державної політики підтримки інноваційного підприємництва; розвитку та розробки локальних механізмів активізації вироблення та комерціалізації інтелектуальної продукції. Ключове місце у цьому комплексі належить освіті, яка продукує високоосвічені людські ресурси та забезпечує генерування і поширення знань у суспільстві [6].

Національна політика країни має бути спрямована на ефективне нарощення і використання інтелектуальних ресурсів для забезпечення розвитку економіки та її конкурентних переваг на світовому ринку. В першу чергу необхідні активні дії з нарощення інтелектуального потенціалу: розширення масштабів вищої освіти, залучення все більшої частки населення до різних форм навчання, диверсифікація джерел та зростання обсягів фінансування освіти та науки, реалізація комплексних заходів з підвищення якості загальногуманітарної та професійної підготовки кадрів. Пріоритетним стратегічним завданням для країни має стати підвищення ефективності інноваційної діяльності, впровадження механізмів активізації інтелектуальних ресурсів сучасного рівня і включення їх у відтворювальний процес. Важливим у цьому відношенні для України є позитивний досвід інших країн зі створення локальних центрів, в яких діють сприятливі пільгові умови для реалізації всіх стадій інноваційного процесу. Саме створення таких оазисів для науково-технічних розробок та їх комерціалізації може закласти передумови для продукування таких інтелектуальних результатів, які дійсно зможуть забезпечити прорив країни в інноваційному розвитку.

Література

1. Україна–2015: Національна стратегія розвитку // Громадсько-політичне об'єднання.
2. <http://www.oecd.org> - Main science and technology indicators 2011/2012
3. www.ukrstat.gov.ua.
4. Статистичний щорічник України за 2011 рік.
5. Чамара І. Інтелектуальні ресурси у світогосподарському розвитку – автореферат Київ – 2007 р.
6. Програма інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів // Матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 17 червня 2009 року.: за заг. ред. проф.. В.І. Полохала.

